

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 6/0-03-300/2019-97
Датум: 14. јун 2019. године

Објављени текст не садржи заштићене или изостављене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите, а изостављени подаци ознаком XXX.

Савет Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 22. став 2. и чл. 65. ст. 3. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13), и члана 2. став 1. тачка 7. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 49/2011), одлучујући у поступку по пријави концентрације поднете од стране привредног друштва Телеком Србија а.д. са седиштем на адреси Таковска бр. 2, Београд, Република Србија преко законског заступника Предрага Ђулибрка генералног директора, који је настављен као поступак испитивања концентрације по службеној дужности, на 209. седници одржаној 14. јуна 2019. године, доноси следеће

РЕШЕЊЕ

I ОДОБРАВА СЕ, у поступку испитивања концентрација по службеној дужности концентрација учесника на тржишту, која настаје стицањем непосредне појединачне контроле привредног друштва Телеком Србија а.д. матични број 17162543, са седиштем на адреси Таковска бр. 2, Београд, Република Србија, над друштвом Telemark Systems d.o.o. матични број 20182296, са седиштем на адреси ул. Светог Саве бр. 35, Чачак, Република Србија, куповином удела.

II УТВРЂУЈЕ СЕ, да је привредно друштво Телеком Србија а.д. у целости извршило своју обавезу плаћања прописаног износа за издавање овог решења, уплатом износа од XXX (словима: XXX), дана 3. јануара 2019. године и уплатом износа од XXX (словима: XXX), дана 11. марта 2019. године, што укупно представља динарску противвредност износа од XXX (словима: XXX), према средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате.

Образложење

Ток поступка и предузете радње

Привредно друштво Телеком Србија а.д. (у даљем тексту: Телеком Србија, Телеком Група или подносилац пријаве) са седиштем на адреси Таковска бр. 2, Београд, Република Србија, матични број 17162543, поднело је Комисији 31. децембра 2018. године, преко законског заступника Предрага Ђулибрка генералног директора, пријаву концентрације број 6/0-02-159/2019, веза број 6/0-02-925/2018 (у даљем тексту: Пријава), ради стицања непосредне појединачне контроле над друштвом Telemark Systems d.o.o. (у даљем тексту: Telemark Systems или циљно друштво) матични број 20182296, са седиштем на адреси ул. Светог Саве бр. 35, Чачак, Република Србија, куповином удела. Пријава концентрације допуњена је од стране подносиоца 17. јануара и 8. фебруара 2019. године, који је предложио да Комисија одобри концентрацију у скраћеном поступку, с обзиром да предложена концентрација неће довести до ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције, а нарочито не стварањем или јачањем доминантног положаја на релевантном тржишту. Комисија је на основу свих чињеница које проистичу из садржаја поднете пријаве и њених допуна, утврдила да је пријава потпуна и поднета у складу са Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон) и са чланом 2. Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС“, број 05/16).

Све достављене податке, исправе, изнете процене и наводе подносиоца у пријави и достављеним допунама, Комисија је ценила како код доношења закључка да се поступак по пријави концентрације настави по службеној дужности, тако и код доношења овог решења.

Подносилац пријаве је у целости извршио уплату прописаног износа за издавање акта у скраћеном поступку, као и накнадну уплату која је извршена у наложеном року у складу са закључком председника Комисије број 6/0-03-300/2019-1 од 1. марта 2019. године, веза број 6/0-02-159/2019, којим је поступак започет по пријави концентрације настављен као поступак испитивања концентрације по службеној дужности.

По поднетим захтевима за заштиту података у смислу чл. 45. Закона, и то како подносиоца пријаве, као странке у поступку, тако и захтева лица од којих су током испитног поступка прибављани подаци, ставови и исправе у поступку, одлучивано је посебним закључцима.

Испитујући предметну пријаву концентрације са свим прилозима и поднетом документацијом као и њеним допунама, Комисија је оцењујући све изнете наводе друштва Телеком Србија и из списка предмета ове управне ствари, утврдила одлучне чињенице и околности, из којих је произлазило да су испуњени услови за поступак испитивања концентрације по службеној дужности из чл. 62. ст. 1. Закона. Стога је донет закључак број 6/0-03-300/2019-1 од 1. марта 2019. године, веза број 6/0-02-159/2019, којим је, у ставу првом диспозитива одлучено да се у складу са чл. 62. Закона, поступак покренут по пријави концентрације привредног друштва Телеком Србија, ради стицања непосредне појединачне контроле над друштвом Telemark Systems, куповином удела, настави као поступак испитивања концентрације по службеној дужности, ради испитивања да ли пријављена концентрација испуњава услове дозвољености из члана 19. Закона, односно да

ли би се спровођењем концентрације значајно ограничила, нарушила или спречила конкуренција на тржишту Републике Србије или његовом делу, а нарочито ако би то ограничавање, нарушавање или спречавање било резултат стварања или јачања доминантног положаја.

У ставу II диспозитива овог закључка, позивана су сва лица која располажу подацима, исправама или другим информацијама које могу допринети правилном утврђивању чињеничног стања у овом поступку да их неодложно доставе Комисији.

Одлука у ставу III диспозитива закључка донета је на основу члана 65. став 5. Закона и члана 2. став 1. тачка 7. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије.

Одлука у ставу IV диспозитива закључка да се исти објављује у „Службеном гласнику РС“ и на интернет страни Комисије, донета је на основу члана 40. Закона. У Образложењу овог закључка детаљно су изнети разлози за овакву одлуку.

У поступку који је настављен по службеној дужности, предузете су следеће потребне доказне радње у циљу потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања.

Имајући у виду податке, информације и наводе странке у дотадашњем току поступка, друштву Телеком Србија је закључком број 6/0-03-300/2019-63 од 23. априла 2019. године наложено да, ради сагледавања комплетне слике и стања у овој ствари, додатно достави следеће податке и информације и то посебно за сваку од три године које претходе години пријаве концентрације односно за 2016., 2017. и 2018. годину, у одговорима на следећа питања:

1. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја (ДМС) и приступа интернету са фиксне локације Телеком Групе друштва на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину на територији Републике Србије;
2. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја (ДМС) и приступа интернету са фиксне локације, технологијама помоћу којих пружате ове услуге, по општинама и градовима наведеним у табелама у прилогу на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину, као и одвојено приказане цене месечне накнаде за „основни“ ТВ пакет, односно интернет (у динарима без ПДВ-а) за 2016., 2017., и 2018. годину. Одвојено приказивање цена ових услуга потребно је из разлога што је збирна цена за пружање ове две услуге у „пакету“ обично нижа од њиховог простог збира. Уколико је у току године дошло до промене цена, навести датум промене, односно период важења сваке од тих цена;
3. у случају да је током анализираних периода дошло до промене у технологији пружања ових услуга (ДМС и интернет), наведите када и о којим променама се ради;
4. у случају постојања различитих цена ДМС услуга по појединим градовима/општинама у истој календарској години, образложите постојање таквих разлика;
5. у случају постојања различитих цена интернет услуга по појединим градовима/општинама у истој календарској години, образложите постојање таквих разлика;
6. да ли услуге ДМС и интернета Телеком Група друштва пружа корисницима и у другим градовима/општинама у Републици Србији? У случају потврдног одговора и податке за те градове/општине доставите у форми табеле у прилогу;

7. да ли услуге ДМС и интернета Телеком Група друштава пружа коришћењем искључиво властите инфраструктуре или и закупљивањем инфраструктуре у власништву других оператора (на пр. кабловска канализација, електро стубови, оптичка мрежа итд)?
8. у случају да услуге ДМС и интернета Телеком Група друштава пружа коришћењем искључиво властите инфраструктуре (питање бр. 7), наведите разлоге због којих се до сада нисте одлучили за закупљивање инфраструктуре од других оператора;
9. у случају да услуге ДМС и интернета Телеком Група друштава пружа и закупљивањем инфраструктуре у власништву других оператора, наведите на територији којих градова/општина ваше друштво закупљује неопходну инфраструктуру за пружање ових услуга (навести о којој инфраструктури је реч), и од којих оператора. На који период су закључени уговори о закупу?
10. да ли Телеком Група друштава другим операторима изнајмљује инфраструктуру неопходну за пружање ДМС услуга и интернета? У случају потврдног одговора наведите о којој инфраструктури је реч, у који градовима/општинама се налази, ко је њен купац и период на који су овакви уговори закључени;
11. да ли корисници интернет услуга Телеком Групе друштава могу путем интернета да прате тзв. „Free to Air“ ТВ програме путем ТВ платформи типа Pink klik и EON? У случају негативног одговора наведите из којих разлога то нису у стању (техничка опремљеност, или неки други);
12. да ли сматрате да су услуге мобилног интернета и широкопојасног приступа интернету са фиксне локације, са аспекта крајњих корисника ових услуга међусобно заменљиве, односно да су сипститутути;
13. о броју корисника услуге широкопојасног приступа интернету (посебно приказане за територију Републике Србије а посебно по градовима/општинама у табели у прилогу), Телеком Групе друштава на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину, који ову услугу користе посредством data картица, USB модема/dongle, за таблете и сличне уређаје и могу се сврстати у кориснике услуге широкопојасног приступа интернету са фиксне локације;
14. да ли сматрате да ће развој нових технологија (оптички каблови, мобилне мреже итд.), утицати на конкуренцију на тржишту пружања услуга ДМС и интернета, односно допринети израженијој конкуренцији између учесника на овим тржиштима и због чега?
15. о броју корисника услуге фиксне телефоније Телеком Групе друштава на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину на територији Републике Србије (табела у прилогу);
16. како оцењујете процедуру добијања лиценце РАТЕЛ-а као услова за почетак пословања у области пружања ових услуга и у којој мери иста може утицати на учеснике на тржишту приликом доношења одлуке о почетку пословања (уласку на тржиште пружања ових услуга), на одређеном делу територије Републике Србије или целом тржишту?
17. да ли постоје друге баријере које по вашем мишљењу отежавају потенцијалним конкурентима да приступе тржиштима пружања ових услуга?
18. који разлози, по вашем мишљењу опредељују доношење одлуке о почетку/престанку пословања на тржиштима пружања ових услуга на одређеном делу или читавој територији Републике Србије?

19. да ли постоје разлике у условима под којима дајете у закуп поједине делове инфраструктуре у вашем власништву заинтересованим учесницима на релевантним тржиштима? У случају потврдног одговора образложите разлоге њиховог постојања;
20. број примљених захтева за изнајмљивање ваше инфраструктуре по типу (ТТ канализација, оптички каблови, бакарне парице итд.) у свакој од година (2016., 2017., 2018.) и проценат одобрених и реализованих издавања у закуп инфраструктуре у вашем власништву;
21. наведите најчешће разлоге (по сваком типу инфраструктуре), због којих сте овакве захтеве били принуђени да одбијете;
22. да ли сматрате да се отежавајуће околности описане у одговору на претходно питање у наредном року могу брзо уклонити и које радње сте спремни да предузмете за њихово макар делимично уклањање;
23. за које од отежавајућих околности наведених у одговору на питање бр. 21. сматрате да су техничко-технолошке природе и да њихово уклањање или одстрањивање не зависи од пословне политике вашег друштва;
24. са којим произвођачима ТВ програма и ексклузивним емитерима појединих ТВ канала ваше друштво има уговоре о даљој дистрибуцији ових ТВ канала до крајњих корисника ваших услуга?
25. са којим дистрибутерима ТВ програма ваше друштво има уговоре о даљој дистрибуцији ТВ канала у вашем власништву (Арена Спорт канали);
26. податке о садржини и цени програмског пакета ТВ програма вашег друштва (Арена Спорт канали) које дистрибуирају учесници на овом релевантном тржишту. Приказати за сваког дистрибутера појединачно;
27. у којој мери ваше друштво у својству емитера – власника права емитовања ТВ канала, може да утиче на висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала;
28. у којој мери ваше друштво у својству дистрибутера може да утиче на висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала;
29. у случају да дистрибутер медијског садржаја са којим сарађујете има намеру да смањи висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала за 5-10%, да ли би: а) наставили да продајете права дистрибуције ТВ канала истом дистрибутеру, б) наставили да продајете права дистрибуције ТВ канала неком другом дистрибутеру, ц) престали да продајете права дистрибуције ТВ канала;
30. оцените могућност проналажења алтернативних купаца права дистрибуције ТВ канала у случају непоштовања уговорних одредби од стране дистрибутера медијских садржаја;
31. у случају да емитер медијског садржаја са којим сарађујете има намеру да повећа висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала за 5-10%, да ли би: а) наставили да откупљујете права дистрибуције ТВ канала од истог емитера, б) наставили да откупљујете права дистрибуције ТВ канала од неког другог емитера, ц) престали да откупљујете права дистрибуције ТВ канала;
32. оцените могућност проналажења алтернативних емитера – носилаца права емитовања ТВ канала, у случају непоштовања уговорних одредби од стране емитера медијских садржаја;
33. да ли емитери могу имати користи од спровођења концентрације, и образложите став;
34. да ли крајњи корисници услуге дистрибуције медијског садржаја могу имати користи од спровођења концентрације, и образложите став.

Комисија је Закључком број 6/0-03-300/2019-25 од 15. марта 2019. године, наложила достављање потребних података и информација и друштву Telemark Systems као учеснику предметне концентрације у својству циљног друштва, и то посебно за сваку од три године

које претходе години пријаве концентрације односно за 2016., 2017. и 2018. годину, у одговорима на следећа питања:

1. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја (ДМС) и приступа интернету са фиксне локације вашег друштва на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину на територији Републике Србије;
2. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја (ДМС) и приступа интернету са фиксне локације, технологијама помоћу којих пружате ове услуге, по општинама и градовима наведеним у табелама у прилогу на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину, као и одвојено приказане цене месечне накнаде за „основни“ ТВ пакет, односно интернет (у динарима без ПДВ-а) за 2016., 2017., и 2018. годину. Одвојено приказивање цена ових услуга потребно је из разлога што је збирна цена за пружање ове две услуге у „пакету“ обично нижа од њиховог простог збира. Уколико је у току године дошло до промене цена, навести датум промене, односно период важења сваке од тих цена;
3. у случају да је током анализираних периода дошло до промене у технологији пружања ових услуга (ДМС и интернет), наведите када и о којим променама се ради;
4. у случају постојања различитих цена ДМС услуга по појединим градовима/општинама у истој календарској години, образложите постојање таквих разлика;
5. у случају постојања различитих цена интернет услуга по појединим градовима/општинама у истој календарској години, образложите постојање таквих разлика;
6. да ли услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа корисницима и у другим градовима/општинама у Републици Србији? У случају потврдног одговора и податке за те градове/општине доставите у форми табеле у прилогу;
7. да ли услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа коришћењем искључиво властите инфраструктуре или и закупљивањем инфраструктуре у власништву других оператора (на пр. кабловска канализација, електро стубови, оптичка мрежа итд)?
8. у случају да услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа коришћењем искључиво властите инфраструктуре (питање бр. 7), наведите разлоге због којих се до сада нисте одлучили за закупљивање инфраструктуре од других оператора;
9. у случају да услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа и закупљивањем инфраструктуре у власништву других оператора, наведите на територији којих градова/општина ваше друштво закупљује неопходну инфраструктуру за пружање ових услуга (навести о којој инфраструктури је реч), и од којих оператора. На који период су закључени уговори о закупу?
10. да ли ваше друштво другим операторима изнајмљује инфраструктуру неопходну за пружање ДМС услуга и интернета? У случају потврдног одговора наведите о којој инфраструктури је реч, у који градовима/општинама се налази, ко је њен купац и период на који су овакви уговори закључени;
11. да ли корисници интернет услуга вашег друштва могу путем интернета да прате тзв. „Free to Air“ ТВ програме путем ТВ платформи типа Pink klik и EON? У случају

- негативног одговора наведите из којих разлога то нису у стању (техничка опремљеност, или неки други);
12. да ли сте упознати са садржином објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима у власништву овог друштва?
  13. да ли сматрате да ће развој нових технологија (оптички каблови, мобилне мреже итд.), утицати на конкуренцију на тржишту пружања услуга ДМС и интернета, односно допринети израженијој конкуренцији између учесника на овим тржиштима и због чега?
  14. о броју корисника услуге фиксне телефоније вашег друштва на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину на територији Републике Србије (табела у прилогу);
  15. са којим произвођачима ТВ програма и ексклузивним емитерима појединих ТВ канала ваше друштво има уговоре о даљој дистрибуцији ових ТВ канала до крајњих корисника ваших услуга?
  16. како оцењујете процедуру добијања лиценце РАТЕЛ-а као услова за почетак пословања у области пружања ових услуга и у којој мери иста може утицати на учеснике на тржишту приликом доношења одлуке о почетку пословања (уласку на тржиште пружања ових услуга), на одређеном делу територије Републике Србије или целом тржишту?
  17. да ли постоје друге баријере које по вашем мишљењу отежавају потенцијалним конкурентима да приступе тржиштима пружања ових услуга?
  18. који разлози, по вашем мишљењу опредељују доношење одлуке о почетку/престанку пословања на тржиштима пружања ових услуга на одређеном делу или читавој територији Републике Србије?

За потпуно и правилно утврђивање чињеничног стања у конкретној правној ствари, Комисија је закључком наложила достављање одређених података и информација и конкурентима подносиоца пријаве концентрације на тржишту пружања услуга фиксне телефоније, тржишту дистрибуције медијског садржаја (ДМС) и тржишту пружања услуга приступа интернету са фиксне локације, активним у градовима/општинама у којима послује и циљно друштво, и то следећим друштвима: Freedom-Wlan d.o.o., ул. Камењар бр. 109, Нови Сад, Internet Bluenet d.o.o., ул. Синђелићева бр. 52-54, Чачак, Tron d.o.o., ул. Хајдук Вељкова бр. 2, Краљево, NetLogic d.o.o., ул. Милутина Миланковића бр. 1, Београд, Vip mobile d.o.o., ул. Милутина Миланковића бр. 1ж, Београд, Telenor d.o.o., ул. Омладинских бригада бр. 90, Београд, SerbiaBroadband-Srpske kablovske mreže d.o.o, Булевар Пека Дапчевића бр. 19, Београд, BeotelNet - ISP d.o.o, Булевар војводе Мишића бр. 37, Београд, Orion Telekom WiFi d.o.o, Насеље Земун Поље Мала пруга бр. 8, Београд-Земун, Јавно предузеће Пошта Србије Београд RJ Pošta Net, ул. Таковска бр. 2, Београд, Orion Telekom d.o.o, Насеље Земун Поље Мала пруга бр. 8, Београд-Земун, Excalibur Net d.o.o., Хајдук Вељкова бр. 13/7, Краљево, SoftNet d.o.o., ул. Владимира Поповића бр. 40, Београд, VA Wireless d.o.o., ул. Здравка Јовановића бр. 28, Ваљево, Gamma Electronics d.o.o., ул. Мишарска бр. 11, Београд, SRB Digital d.o.o., Кеј 37. санџачке дивизије бр. 29А, Нови Пазар, Polaris Media d.o.o, Булевар Светог Цара Константина бр. 80-86 Ниш, Digi Sat d.o.o., Булевар војводе Мишића бр. 51/А Београд, SAT Trakt d.o.o., ул. Маршала Тита бр. 111, Бачка Топола, Радња за телекомуникације Charlie +, ул. Предрага Вилимоновића бр.19, Рашка, и Del Systems d.o.o., ул. Др. Драгише Мишовића бр. 1636, Чачак. Од претходно набројаних учесника на тржишту затражено је да доставе податке и информације посебно

за сваку од три године које претходе години пријаве концентрације односно за 2016., 2017. и 2018. годину у одговорима на следећа питања:

1. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја (ДМС) и приступа интернету са фиксне локације вашег друштва на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину на територији Републике Србије;
2. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја (ДМС) и приступа интернету са фиксне локације, технологијама помоћу којих пружате ове услуге, по општинама и градовима наведеним у табелама у прилогу на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину, као и одвојено приказане цене месечне накнаде за „основни“ ТВ пакет, односно интернет (у динарима без ПДВ-а) за 2016., 2017., и 2018. годину. Одвојено приказивање цена ових услуга потребно је из разлога што је збирна цена за пружање ове две услуге у „пакету“ обично нижа од њиховог простог збира. Уколико је у току године дошло до промене цена, навести датум промене, односно период важења сваке од тих цена;
3. у случају да је током анализираног периода дошло до промене у технологији пружања ових услуга (ДМС и интернет), наведите када и о којим променама се ради;
4. у случају постојања различитих цена ДМС услуга по појединим градовима/општинама у истој календарској години, образложите постојање таквих разлика;
5. у случају постојања различитих цена интернет услуга по појединим градовима/општинама у истој календарској години, образложите постојање таквих разлика;
6. да ли услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа корисницима и у другим градовима/општинама у Републици Србији? У случају потврдног одговора и податке за те градове/општине доставите у форми табела у прилогу;
7. да ли услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа коришћењем искључиво властите инфраструктуре или и закупљивањем инфраструктуре у власништву других оператора (на пр. кабловска канализација, електро стубови, оптичка мрежа итд)?
8. у случају да услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа коришћењем искључиво властите инфраструктуре (питање бр. 7), наведите разлоге због којих се до сада нисте одлучили за закупљивање инфраструктуре од других оператора;
9. у случају да услуге ДМС и интернета ваше друштво пружа и закупљивањем инфраструктуре у власништву других оператора, наведите на територији којих градова/општина ваше друштво закупљује неопходну инфраструктуру за пружање ових услуга (навести о којој инфраструктури је реч), и од којих оператора. На који период су закључени уговори о закупу?
10. да ли ваше друштво другим операторима изнајмљује инфраструктуру неопходну за пружање ДМС услуга и интернета? У случају потврдног одговора наведите о којој инфраструктури је реч, у који градовима/општинама се налази, ко је њен купац и период на који су овакви уговори закључени;
11. да ли корисници интернет услуга вашег друштва могу путем интернета да прате тзв. „Free to Air“ ТВ програме путем ТВ платформи типа Pink klik и EON? У случају негативног одговора наведите из којих разлога то нису у стању (техничка опремљеност, или неки други);

12. да ли сте упознати са садржином објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима у власништву овог друштва?
13. да ли сматрате да ће развој нових технологија (оптички каблови, мобилне мреже итд.), утицати на конкуренцију на тржишту пружања услуга ДМС и интернета, односно допринети израженијој конкуренцији између учесника на овим тржиштима и због чега?
14. о броју корисника услуге фиксне телефоније вашег друштва на дан 31. децембар за 2016., 2017. и 2018. годину на територији Републике Србије (табела у прилогу);
15. да ли сматрате да ће предметна концентрације након њеног спровођења имати утицаја на ваш досадашњи положај на тржишту? Уколико је ваш одговор потврдан наведите и образложите разлоге због којих имате такав став;
16. да ли планирате инвестирање у сопствену оптичку мрежу у циљу пружања предметних услуга (објасните разлоге), на којој територији, када предвиђате рок окончања инвестиције и каква ће бити намена ове мреже (коришћење искључиво за сопствене потребе, изнајмљивање другим учесницима на тржишту или и једно и друго);
17. како оцењујете процедуру добијања лиценце РАТЕЛ-а као услова за почетак пословања у области пружања ових услуга и у којој мери иста може утицати на учеснике на тржишту приликом доношења одлуке о почетку пословања (уласку на тржиште пружања ових услуга), на одређеном делу територије Републике Србије или целом тржишту?
18. да ли постоје друге баријере које по вашем мишљењу отежавају потенцијалним конкурентима да приступе тржиштима пружања ових услуга?
19. који разлози, по вашем мишљењу опредељују доношење одлуке о почетку пословања на тржиштима пружања ових услуга на одређеном делу или читавој територији Републике Србије?
20. да ли сматрате да постоје баријере за приступ мрежи учесника у концентрацији и у случају потврдног одговора образложите о баријерама које врсте се ради.

Током испитног поступка, Комисија се обратила и учесницима на тржишту производње и емитовања ТВ програма, као усходном (*up-stream market*) тржишту у односу на тржиште пружања услуга дистрибуције медијског садржаја (ДМС). Закључцима је наложено друштву Pink International Company d.o.o., ул. Незнаног јунака бр. 1, Београд и представништву страног правног лица Fox Networks Group, ул. Балканска бр. 2, локал 2101, Београд, са којима је циљно друштво имало уговоре о даљој дистрибуцији њихових ТВ програма крајњим корисницима, да Комисији, посебно за сваку од три године које претходе години пријаве концентрације односно за 2016., 2017. и 2018. годину доставе следеће податке у одговорима на следећа питања:

1. садржину и цену програмског пакета вашег друштва који дистрибуирају учесници концентрације – друштво Телеком Србија а.д. и друштво Telemark Systems, и то за сваког учесника концентрације појединачно;
2. вредност накнаде права дистрибуције ТВ канала учесницима у концентрацији - друштву Телеком Србија а.д. и друштву Telemark Systems, и то за сваког учесника концентрације појединачно;

3. учешће (у %) прихода оствареног продајом права дистрибуције ТВ канала учесницима у концентрацији у укупном приходу вашег друштва, и то за сваког учесника концентрације појединачно;
4. да ли је било промена висине накнаде за права дистрибуције ТВ канала према учесницима у концентрацији; објасните узроке евентуалних промена;
5. у којој мери ваше друштво може да утиче на висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала;
6. у којој мери дистрибутери могу да утичу на висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала;
7. оцените могућност проналажења алтернативних купаца права дистрибуције ТВ канала у случају непоштовања уговорних одредби од стране дистрибутера медијских садржаја;
8. у случају да дистрибутер медијског садржаја са којим сарађујете има намеру да смањи висину накнаде за права дистрибуције ТВ канала за 5-10%, да ли би: а) наставили да продајете права дистрибуције ТВ канала истом дистрибутеру, б) наставили да продајете права дистрибуције ТВ канала неком другом дистрибутеру, ц) престали да продајете права дистрибуције ТВ канала;
9. да ли сматрате да би преузимање контроле над друштвом Telemark Systems од стране друштва Телеком Србија а.д., могло утицати на положај вашег друштва и на који начин;
10. оцените досадашње тржишно понашање учесника концентрације – друштва Телеком Србија а.д. и друштва Telemark Systems према вашем друштву;
11. да ли емитери могу имати користи од спровођења концентрације, и образложите став;
12. да ли крајњи корисници услуге дистрибуције медијског садржаја могу имати користи од спровођења концентрације, и образложите став.

Комисија се обратила и Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: РАТЕЛ) за захтевом да јој за потребе анализе потенцијалних ефеката ове концентрације на дефинисаним релевантним тржиштима производа, достави следеће податке за три године које претходе години пријаве концентрације (2016., 2017. и 2018. година):

1. о учесницима на малопродајном тржишту пружања услуга фиксне телефоније у Републици Србији (пословне име, матични број и начин пружања ове врсте услуга);
2. о броју корисника услуге фиксне телефоније по оператору на територији Републике Србије;
3. о учесницима на малопродајном тржишту пружања услуге широкопојасног приступа интернету (пословне име, матични број и начин реализације приступа интернету) на територији Републике Србије;
4. о броју корисника услуге широкопојасног приступа интернету по оператору, по начину реализације приступа интернету, на територији Републике Србије;
5. о учесницима на малопродајном тржишту пружања услуге дистрибуције медијских садржаја (пословне име, матични број и начин пружања услуге дистрибуције медијских садржаја) на територији Републике Србије;
6. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја по оператору, по начину дистрибуције медијских садржаја, на територији Републике Србије;

7. о учесницима на малопродајном тржишту пружања услуге широкопојасног приступа интернету (пословне име, матични број и начин реализације приступа интернету), за подручје следећих општина и градова: Чачак, Краљево-Ушће, Горњи Милановац, Пожега, Лучани-Гуча, Мионица, Косјерић, Кула, Рашка и Љиг;
8. о броју корисника услуге широкопојасног приступа интернету по оператору (нарочито али не искључиво и за учеснике у концентрацији друштва Телеком Србија а.д. Београд и Telemark Systems Џаџак), по начину реализације приступа интернету, по општинама и градовима наведеним у претходној тачки 7.;
9. о учесницима на малопродајном тржишту пружања услуге дистрибуције медијских садржаја (пословне име, матични број и начин пружања услуге дистрибуције медијских садржаја), за подручје следећих општина и градова: Чачак, Краљево-Ушће, Горњи Милановац, Пожега, Лучани-Гуча, Мионица, Косјерић, Кула, Рашка и Љиг;
10. о броју корисника услуге дистрибуције медијских садржаја по оператору (нарочито али не искључиво и за учеснике у концентрацији друштва Телеком Србија а.д. Београд и Telemark Systems Џаџак), по начину дистрибуције медијских садржаја, по општинама и градовима наведеним у претходној тачки 9.;
11. да ли постоје техничке могућности да други учесници на тржишту приступе кабловској мрежи коју, на подручју општина и градова из тачака 7. и 9. тренутно користе учесници концентрације;
12. процену и опис потенцијалних ефеката (позитивних/негативних) у случају спровођења концентрације на тржишту пружања услуге фиксне телефоније, малопродајном тржишту пружања услуге широкопојасног приступа интернету и малопродајном тржишту пружања услуге дистрибуције медијских садржаја;
13. да ли по вашем мишљењу корисници наведених услуга могу имати користи, односно штете, од спровођења предметне концентрације и образложите какве би оне биле.

Сви учесници на тржишту поступили су у складу са закључком Комисије и доставили потребне податке и изјашњења, при чему ће о садржају достављених одговора, више бити речи у делу образложења о релевантном тржишту и оцени ефеката предметне концентрације.

Изведеним доказима у досадашњем току поступка по поднетој пријави који је настављен по службеној дужности, и након разматрања и анализе прикупљених података, информација и документације, утврђене су следеће битне, односно одлучне чињенице и елементи на којима је Комисија засновала своју одлуку.

Учесници у концентрацији

Друштво Телеком Србија, као матично друштво истоимене групе друштава (у даљем тексту: Телеком група), регистровано је у форми акционарског друштва за обављање делатности кабловских телекомуникација (шифра делатности: 6110). Највећи акционар и контролор подносиоца пријаве је Република Србија, која поседује 58,10% акција овог друштва, 20% акција је у сопственом власништву овог друштва, док су власници преосталих акција мањински акционари. Пословне активности ове групе друштава обухватају широки асортиман услуга из домена телекомуникација, попут услуга домаћег и међународног фиксног и мобилног телефонског саобраћаја, транзитирања саобраћаја,

услуга преноса података, закупа линија, додатних услуга у области мобилне телефоније, интернета и мултимедијалних услуга. Осим претходно набројаних, подносилац пријаве пружа и услуге у области изградње, управљања, закупа и заштите телекомуникационе инфраструктуре, издаје телефонске именике, пружа услуге позива преко оператора и услуге коришћења електронског именика у области фиксних телефонских услуга. Поседује лиценце за мобилну и фиксну телефонију, за фиксни бежични приступ, а уписан је као оператор у евиденцију коју води РАТЕЛ и за услуге приступа широкопојасној мрежи, интернет услуге, услуге дистрибуције медијских садржаја и др.

У Републици Србији, друштво Телеком Србија има већи број зависних друштава: Телус а.д. Београд, HD-WIN д.о.о. Београд, mts банка а.д. Београд, GO4YU д.о.о. Београд, YUNET INTERNATIONAL д.о.о. Београд, mts д.о.о. Косовска Митровица, mts Antena TV д.о.о. Београд, mts системи и интеграције д.о.о. Београд. У 2018. и почетком 2019. године, Телеком Србија стекао је контролу и над друштвима Корперникус Technology д.о.о. (решење Комисије бр. 6/0-02-606/2018-12 од 22. октобра 2018. године), AVCOM д.о.о. (решење Комисије бр. 6/0-02-770/2018-15 од 13. децембра 2018. године), MASKO д.о.о. (решење Комисије бр. 6/0-02-848/2018-4 од 27. децембра 2018. године), Radijus Vektor д.о.о. (решење Комисије бр. 6/0-02-764/2018-19 од 31. децембра 2018. године), BPP ING д.о.о. (решење Комисије бр. 6/0-02-149/2019-5 од 24. јануара 2019. године) и SAT TV Meteor (решење бр. 6/0-02-328/2019-7 од 10. априла 2019. године), па су и ефекти ових трансакција узети у обзир приликом доношења одлуке у предметном поступку.

Зависна друштва подносиоца пријаве регистрована и активна изван Републике Србије су: Телекомуникације Републике Српске а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина, познатији као Мтел а.д. Бања Лука, Logosoft д.о.о. Сарајево, Босна и Херцеговина, Мтел д.о.о. Подгорица, Црна Гора, TS:NET B.V. Амстердам, Холандија, mtel Austria, Беч, Аустрија и HD-WIN Arena sport Хрватска. У 2018. години, друштву Телеком Србија одобрено је и намеравано стицање контроле преко његовог зависног друштва, над аустријским друштвом LINK2YU Network GmbH (решење Комисије бр. 6/0-02-816/2018-6 од 24. децембра 2018. године), које своје активности обавља искључиво изван територије Републике Србије, тако да ефекти ове трансакције нису имали утицаја приликом одлучивања Комисије у предметном поступку.

Читава група друштава којој припада подносилац пријаве, у смислу члана 5. Закона сматра се једним учесником на тржишту.

Циљно друштво у предметној трансакцији Telemark Systems, пре реализације ове концентрације, налази се под појединачном контролом његовог оснивача и јединог члана, физичког лица Слободана Марковића, ул. Косте Новаковића бр. 20/A/13, Београд. Основну делатност циљног друштва, које као овлашћени оператор послује на тржишту електронских комуникационих услуга и мрежа, представља пружање различитих врста услуга из области мултимедијалних услуга што одговара и његовој претежној регистрованој делатности (шифра делатности: 6110 - кабловске телекомуникације). Својим корисницима, циљно друштво пружа услуге дистрибуције медијског садржаја (аналогна и дигитална кабловска телевизија), кабловског приступа интернету и фиксне телефоније, где поседује властиту инфраструктуру неопходну за обављање ових делатности. У 2017. години, на тржишту Републике Србије циљно друштво остварило је укупан приход нешто мањи од двеста деведесет милиона динара.

Циљно друштво нема регистрована зависна друштва, али поседује пет регистрованих огранака, који сходно Закону о привредним друштвима („Службени гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др.закон и 5/2015), представљају издвојене организационе

делове привредног друштва на територији Републике Србије, који немају својство правног лица, а у правном промету иступају у име и за рачун привредног друштва, које неограничено одговора за обавезе према трећим лицима које настану у пословању његових огранака.

- Огранак ОЈ Telemark Inženjering Beograd (шифра и назив делатности: 7022-консултантске активности у вези с пословањем и осталим управљањем, адреса: ул. Косте Новаковића бр. 20/2, Београд);
- Огранак ОЈ Internet Џаџак (шифра и назив делатности: 6110 - кабловске телекомуникације, адреса: ул. Синђелићева бр. бб, Чачак);
- Огранак Telemark Agrar Џаџак (шифра и назив делатности: 0150 - мешовита пољопривредна производња, адреса: ул. Синђелићева бр. бб, Чачак);
- Огранак ОЈ Telemark Projekt Џаџак (шифра и назив делатности: 7112 - инжењерске делатности и техничко саветовање; адреса: ул. Синђелићева бр. бб, Чачак);
- Огранак Telemark Servis (шифра и назив делатности: 9512 - поправка комуникационе опреме, адреса: ул. Светог Саве бр. 35, Чачак).

На основу нацрта Уговора о статусној промени, односно о издвајању и припајању дела имовине, који је јавно објављен 7. децембра 2018. године на интернет страни Агенције за привредне регистре, предвиђено је да се пре реализације предметне концентрације, из циљног друштва издвоје све делатности које нису у функцији обављања делатности кабловске телекомуникације. Ово издвајање представља реорганизацију унутар исте групе друштва, јер ће ове делатности бити пренете на новоосновано Друштво за изградњу, промет и услуге Telemark d.o.o., матични број 21433284, са седиштем на адреси ул. Светог Саве бр. 35, Чачак, Република Србија, чији је оснивач и једини члан истовремено и власник циљног друштва, Слободан Марковић. Након реорганизације, циљно друштво као предмет преузимања у пријављеној концентрацији, задржаће једино делатност кабловске телекомуникације, укључујући и пратећа средства неопходна за њено несметано обављање.

Опис трансакције и акт о концентрацији

Као акт о концентрацији, Комисији је достављено Писмо о намерама које су 26. децембра 2018. године потписали, у својству продавца, једини члан циљног друштва Слободан Марковић, ул. Косте Новаковића бр. 20/А/13, Београд, и у својству стицаоца, законски заступник друштва Телеком Србија. Овим Писмом његови потписници, изражавају своју спремност и озбиљну намеру да приступе преговорима ради стицања 100% удела у основном капиталу циљног друштва, од стране подносиоца пријаве. Учесници у концентрацији планирају да [...]. Након реализације пријављене трансакције, подносилац пријаве успоставиће непосредну појединачну контролу над циљним друштвом.

Достављено Писмо о намерама, Комисија је прихватила као ваљани правни основ ове концентрације.

Услови за подношење пријаве

Из свега наведеног произлази да предметна трансакција представља концентрацију у смислу члана 17. став 1. тачка 2) Закона.

Учесник на тржишту који стиче контролу, има обавезу пријаве концентрације у смислу члана 61. Закона, што је утврђено увидом у податке о приходима и у финансијске извештаје учесника концентрације. Из података о укупним годишњим приходима учесника предметне концентрације оствареним на светском тржишту и на тржишту Републике Србије који су достављени Комисији, проистиче да исти надмашују износе остварених укупних годишњих прихода из члана 61. став 1. тач. 1) и 2) Закона, што значи да је постојала обавеза пријаве предметне концентрације.

Пријава је поднета у складу са одредбом члана 63. став 2. Закона.

Релевантно тржиште

Релевантно тржиште одређено је у складу са чланом 6. Закона и Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС“, бр. 89/2009). Релевантно тржиште производа представља скуп роба/услуга које потрошачи сматрају заменљивим у погледу њиховог својства, уобичајене намене и цене. Релевантно географско тржиште представља територију на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти или слични услови конкуренције, а који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама.

Подносилац пријаве је у складу са активностима учесника концентрације на тржишту Републике Србије, предложио да се за потребе овог поступка дефинишу следећа релевантна тржишта производа:

- малопродајно тржиште пружања услуга фиксног широкопојасног приступа интернету,
- малопродајно тржиште дистрибуције медијских садржаја и
- малопродајно тржиште пружања услуга фиксне телефоније.

Комисија је на основу података садржаних у пријави и њеној допуни, прихватила предложену дефиницију релевантног тржишта производа подносиоца пријаве, из разлога што иста у потпуности одражава подручја активности учесника концентрације а нарочито циљног друштва, што је у складу са досадашњом праксом у раду Комисије. Техничке карактеристике сваког од дефинисаних релевантних тржишта, уз уважавање принципа технолошке неутралности, детаљније су објашњени у делу образложења посвећеном анализи ефеката ове концентрације.

У погледу географске димензије релевантног тржишта, подносилац пријаве предложио је да се сва три релевантна тржишта производа дефинишу на националном нивоу, односно као читава територија Републике Србије. Комисија је анализирајући овај предлог подносиоца пријаве узела у обзир и следеће чињенице, податке и информације прикупљене и обрађене током испитног поступка:

- по питању постојања евентуалних административних баријера у вези са почетком пружања ових услуга од стране потенцијално заинтересованих нових учесника на тржишту, највећи број анкетираних учесника изјаснио се да процедуре РАТЕЛ-а нису компликоване и да не отежавају доношење одлуке о почетку пословања. Учесници су навели да за пружање услуга дистрибуције медијских садржаја и фиксног широкопојасног приступа интернету постоји режим општег овлашћења, односно да за исто није неопходно прибављање лиценце РАТЕЛ-а, већ је, у складу са важећим прописима, довољно обавестити РАТЕЛ у писаном облику, у року од најмање 15 дана пре отпочињања пружања ових услуга, односно промене или окончања делатности електронских комуникација. С тим у вези, констатовано је да упис у регистар оператора није услов за отпочињање делатности, те да прописана процедура обавештавања РАТЕЛ-а не представља ограничавајући фактор приликом опредељења оператора у погледу територијалног пружања електронских услуга и мрежа, већ да иста зависи од процене тржишних услова на територији на којој се планира започињање делатности, стратешких планова и финансијских и инвестиционих могућности самог оператора. Само један од учесника је истакао да [...]. Велика већина учесника на тржишту такође сматра да је ову област потребно боље правно уредити, због веће правне сигурности, како већ присутних учесника, тако и потенцијалних инвеститора на овим тржиштима.
- Комисија је испитивала и доступност инфраструктуре у власништву појединих оператора (нарочито али не искључиво подносиоца пријаве), осталим заинтересованим операторима за њено изнајмљивање, као неопходног услова за отпочињање или проширење активности на релевантним тржиштима. Решењем РАТЕЛ-а број 1-03-34900-10/17-9 од 6. новембра 2017. године, утврђено је да Телеком Србија остаје оператор са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: ЗТС) на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа и овом друштву су одређене регулаторне обавезе. Стандардна понуда за услуге широкопојасног приступа у veleпродаји (у даљем тексту: Стандардна понуда), сачињена је у складу са Законом о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“ број 44/10, 60/13-Одлука Уставног суда И 62/14), Правилником о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда („Службени гласник Републике Србије“ број 70/11), као и већ поменути решењем РАТЕЛ-а. Телеком Србија је, у марту 2018. године објавио нову Стандардну понуду, која је на снази почев од 1. маја 2018. године. Други оператори на тржишту Републике Србије могу за пружање услуга широкопојасног приступа интернету и/или дистрибуције медијског садржаја да користе следеће услуге подносиоца пријаве¹:
- закуп широкопојасних портова под условима јавно објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услуге широкопојасног приступа у veleпродаји;
  - закуп кабловске канализације за полагање својих оптичких каблова под условима јавно објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима;
  - закуп локалне петље под условима јавно објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи;

---

¹ <https://www.ratel.rs/cyr/page/cyr-standardne-ponude> (приступ 23.05.2019.).

- закуп места на ТК стубу путем закључивања уговора под истим комерцијалним условима са свим операторима корисницима ове услуге;
- закуп оптичких влакана (месних и/или међумесних) закључивањем IRU уговора на период од 15 година;
- закуп оптичких влакана у месној мрежи на месечној основи, путем закључивања уговора под истим комерцијалним условима са свим операторима корисницима ове услуге;
- изнајмљивање Таласне дужине, путем закључивања уговора под комерцијалним условима.

Претходно наведене услуге се могу користити на целој територији Републике Србије.

- највећи број анкетираних учесника на тржишту упознат је са садржином Стандардне понуде Телекома Србија. Као најчешћи приговори у вези са закупљивањем инфраструктуре у пракси, истичу да је изнајмљивање инфраструктуре отежано [...]. По истом питању подносилац пријаве истиче да у свом раду користи [...]. Поводом истакнутих примедби од стране његових конкурената на дефинисаним релевантним тржиштима у вези са закупљивањем његове инфраструктуре у пракси, наводи да се приступна мрежа до крајњег корисника може остварити преко кабловске дистрибутивне мреже (коаксијалне, хибридне, оптичке), мреже бакарних парица, сателитске дистрибутивне мреже и бежичне мреже. На сваком оператору је одлука да ли ће да гради своју приступну мрежу или да исту закупљује од другог оператора. У вези са изградњом сопствене оптичке мреже, подносилац пријаве истиче да [...]. Када је реч о изнајмљивању инфраструктуре у његовом власништву заинтересованим конкурентима, подносилац наводи да група друштва којој припада, са националним операторима закључује уговоре о пружању телекомуникационих услуга у циљу даљег пружања ових услуга њиховим (крајњим) корисницима, за које је оператор овлашћен важећим прописима. Телеком Србија нема информацију које услуге оператори, пружају крајњим корисницима преко инфраструктуре коју су закупили од овог друштва. Као одговор на претходно наведене примедбе његових конкурената, подносилац пријаве наводи да своју инфраструктуру (закуп места у кабловској канализацији, закуп места на ТК стубу, неопозиво право коришћења оптичких влакана на 15 година, закуп влакана у месној мрежи, рашчлањени приступ локалној петљи), издаје у закуп [...], уз уважавање чињенице да је расположива инфраструктура ипак ограничени ресурс. Као потврду тога подносилац је Комисији доставио и број примљених захтева за изнајмљивање инфраструктуре у његовом власништву по њеном типу (ТТ канализација, оптички каблови, бакарне парице итд.) за сваку од анализираних година, као и проценат одобрених и реализованих издавања инфраструктуре. Постојање захтевних техничких решења које представљају услов за издавање инфраструктуре, подносилац образлаже [...]. На крају подносилац наводи да [...]. По питању превазилажења ових тешкоћа, подносилац сматра да [...]. Када је циљно друштво ове концентрације у питању, оно располаже сопственом кабловском инфраструктуром (оптички кабл) у градовима/општинама у којима послује, док од Телекома Србија изнајмљује само ТТ канализацију у Краљеву. По питању изнајмљивања властите инфраструктуре другим операторима, циљно друштво наводи да капацитети оптичке

инфраструктуре коју поседује превазилазе потребе овог друштва и да су били спремни да „вишак“ капацитета издају другим учесницима на тржишту, али да ниједан оператор није показао интересовање по том питању. РАТЕЛ у свом одговору Комисији такође наводи, да могућност приступа других оператора кабловској мрежи коју користе учесници концентрације, зависи од тренутне заузетости капацитета кабловске мреже и планираних активности оператора учесника концентрације. Из свега наведеног може се закључити да је претходна регулација техничких решења као предуслова за издавање инфраструктуре, као и накнадна провера њихове испуњености, у случају одбацивања ове врсте захтева, у надлежности РАТЕЛ-а.

- по питању спремности и планирања инвестирања у даљи развој властите инфраструктуре у циљу даљег развоја активности на овим тржиштима, један број оператора, који и сада не поседује властиту, већ ове услуге пружа искључиво закупуљивањем инфраструктуре од њихових власника, нема таквих намера. Одређени број оператора планира инвестирање у даљи развој властите инфраструктуре, углавном на територијама оних градова/општина на којима већ послују, али сматрају да су такве инвестиције јако ризичне и неизвесне, због чега нису у стању да их временски прецизније одреде. Из тог разлога, конкретне одлуке по питању тако значајних инвестиционих улагања везују за постојање стабилних и предвидивих услова пословања. Већина анкетираних учесника сматра, да у овом моменту клима на тржишту није предвидива јер не могу да предвиде тзв. „улазне трошкове“. Као пример за то, а и као неку врсту „других баријера“ за приступ овим тржиштима, анкетирани учесници наводе и пример из својих искустава по том питању. По њиховом мишљењу дошло је до [...]. С друге стране, једини од анкетираних учесника, [...].
- Комисија је такође имала у виду и Извештај о анализи велепродајног тржишта средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште, измењен у марту 2019. године (у даљем тексту: велепродајно тржиште средишњег приступа), спроведену од стране РАТЕЛ-а, који је објављен на сајту ове регулаторне Агенције². На основу анализе прописаних критеријума за утврђивање значајне тржишне снаге, РАТЕЛ је закључио да су Телеком Србија и SBB d.o.o. оператори са заједничком значајном тржишном снагом (ЗТС) на посматраном велепродајном тржишту средишњег приступа, те да ће у складу са својим законским овлашћењима, овим операторима решењем бити одређене обавезе објављивања одређених података у форми одговарајућих стандардних понуда, недискриминаторног поступања, рачуноводственог раздвајања, омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава и контроле цена и примене трошковног рачуноводства. Оцена РАТЕЛ-а је да ће се на овај начин, на значајно већем делу расположиве инфраструктуре на националном нивоу који је у власништву два најјача оператора, омогућити приступ и њено коришћење од стране потенцијално заинтересованих постојећих оператора и да ће оваква одлука подстицати и појављивање нових учесника на тржишту пружања релевантних услуга.

---

² <https://www.ratel.rs/cyr/page/cyr-analize-trzista> (приступ 29.05.2019.).

Како се из претходно наведеног може видети, Комисија је анализи приступа расположивој инфраструктури од стране оператора који своје активности обављају на територији оних градова/општина где углавном поседују властиту инфраструктуру, посветила изузетну пажњу. Ово из разлога што могућност супституције на страни понуде, осим спремности учесника на тржишту, зависи управо од постојања реалних претпоставки за проширење пословних активности и изван подручја у коме су мањи оператори тренутно активни. Са друге стране могућност супституције на страни понуде као и могућност супституције на страни тражње представљају један од битних критеријума приликом оцене ефеката предметне концентрације, о чему ће бити више речи у наставку текста.

При дефинисању географског релевантног тржишта у предметном поступку примењен је метод непрекидног ланца супституције (enlg. *Continuous chains of supstitution*)³. Када постоји непрекидан ланац супституције на тржишту дистрибуције медијског садржаја, онда су чак и они оператори, који не конкуришу директно један другом (кабловски оператори) обухваћени јединственим географским релевантним тржиштем. Непрекидни ланац супституције примењује и Европска комисија. У самим смерницама за одређивање релевантног тржишта стоји да у одређеним случајевима, постојање непрекидног ланца супституције дефинише релевантно тржиште на тај начин што оно обухвата и оне производе или географска подручја која нису директни супститути.⁴ У области испитивања концентрација, постоје предмети у којима је и Европска Комисија на овај начин дефинисала географско релевантно тржиште.⁵

Примењујућу наведени приступ у конкретном случају може се рећи да уколико је територијални распоред оператора такав да постоје значајна преклапања између различитих оператора, могуће је да одређивање цена њихових услуга буде ограничено деловањем ланца супституције и самим тим доведе до утврђивања „ширег“ географског релевантног тржишта. Имајући у виду природу кабловске дистрибуције медијског садржаја, јасно је да су ретке ситуације у којима један кабловски дистрибутер конкурише директно другом кабловском дистрибутеру. Чак иако постоје одређена преклапања она су безначајна. На другој страни, ипак може да се примети да се цене услуга кабловских дистрибутера крећу у истом опсегу, што значи да ипак постоји одређени ланац супституције преко кога се врши конкурентски притисак. Постојање таквог ланца супституције заснива се на неутралности технологије дистрибуције медијског садржаја. Већ је раније одређено да релевантно тржиште производа представља дистрибуцију медијског садржаја, без обзира на технологију путем које се пружа ова услуга. То значи да се све постојеће технологије (DTH, IPTV, KDS, OTT, DTT) сматрају јединственим релевантним тржиштем производа. Технологије као што су DTH, IPTV и OTT имају много већу територијалну покривеност у односу на KDS технологију, али истовремено постоји потпуно преклапање територије покривене KDS технологијом појединачних оператора, са територијом покривеном DTH, IPTV и OTT технологијама других оператора.

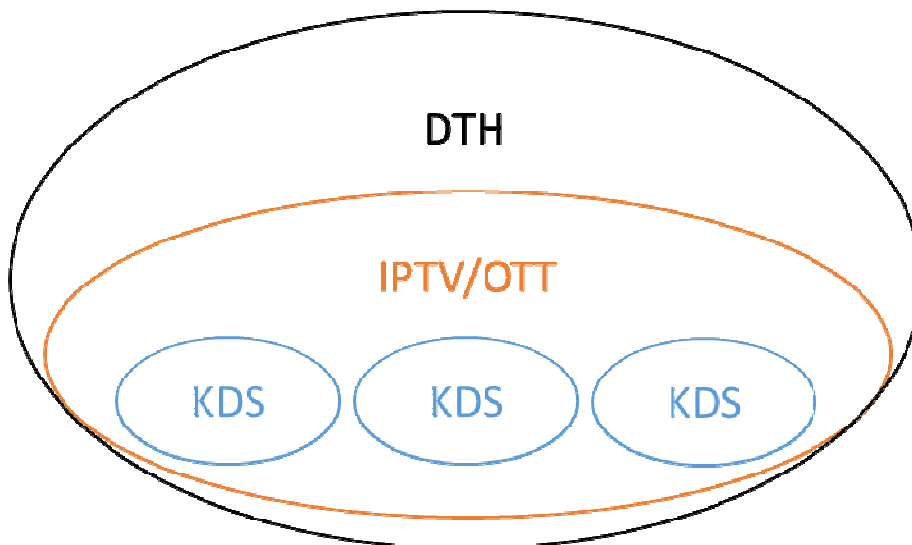
---

³ Bishop, S., Walker, M., (2010), *The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement*, Sweet & Maxwell, London.

⁴ European Commission, „Commission notice on the definition of relevant market for the purposes of Community competition law“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31997Y1209%2801%29> (приступ 29.05.2019.).

⁵ Видети случај Pilkington/SIV, 1994, http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m358_en.pdf (приступ 29.05.2019.).

Слика бр. 1. Релевантно тржиште дистрибуције медијског садржаја

Претходна слика додатно појашњава појам непрекидног ланца супституције у конкретном случају. Полази се од претпоставке да постоје три различита кабловска оператора која један другоме не конкуришу међусобно. Међутим, сваки кабловски дистрибутер конкурише директно оператору који користи IPTV, DTH и/или OTT технологију. Овде је важно напоменути да оператори који су присутни на целој територији Републике Србије (нпр. Телеком Србија и SBB d.o.o.) примењују јединствен ценовник. На овај начин цена услуге појединачног KDS оператора је под конкурентским притиском цене услуге DTH и/или IPTV оператора. Уједно, цене услуга IPTV оператора су под конкурентским притиском цена услуга DTH и KDS оператора, док су цене услуга DTH оператора под конкурентским притиском цена услуга IPTV и KDS оператора. Због тога сви оператори који пружају услугу дистрибуције медијског садржаја на делу или целој територији Републике Србије припадају истом јединственом географском релевантном тржишту производа, које у предметном случају обухвата националну територију Републике Србије.

У практичном смислу, то значи да уколико би дошло до пада цене услуга одређеног KDS оператора, IPTV и DTH оператори би морали такође да сниже цене својих услуга уколико би дугорочно желели да задрже своје кориснике на тој одређеној територији коју покрива предметни KDS оператор. Пошто IPTV и DTH оператори имају јединствену ценовну политику за целу територију Републике Србије, њихово снижавање цена услуга би значило да се цена њихових услуга снижава и на оним територијама коју покривају други KDS оператори. Управо ти други KDS оператори, уколико желе да дугорочно задрже своје постојеће кориснике, морали би такође да сниже цене својих услуга. На тај начин се конкурентски притисак од једног KDS оператора, путем непрекидног ланца супституције преко IPTV и DTH оператора, преноси до свих осталих KDS оператора који су присутни и активни на различитим и међусобно удаљеним деловима територије Републике Србије. Због тога је релевантно географско тржиште, под утицајем непрекидног ланца супституције, потребно дефинисати као територију која је покривена IPTV, односно DTH

технолозијом што у конкретном случају представља националну територију Републике Србије.

Из изложеног се може закључити да ланац супституције представља теоријски хипотетички скуп свих простора обухвата потенцијалних корисника, где постоји довољан број корисника који имају могућност избора различитих технологија за дистрибуцију медијског садржаја, који у случају монополског повећања цене једног од оператора, могу део своје тражње задовољити код другог оператора, чија мрежа такође покрива територију на којој се они налазе и тиме онемогућити стицање монополског профита претпостављеног монополисте. На тај начин онемогућено је монополско понашање свих појединачних оператора који су део ланца супституције, па чак и оних који међусобно не деле простор покривености потенцијалних корисника. То заправо значи да поједини KDS оператори иако покривају у потпуности различите територије и међусобно немају преклапања покривености, ипак услед утицаја непрекидног ланца супституције путем IPTV и DTH оператора припадају јединственом географском релевантном тржишту.

Комисија је такође приликом примене метода непрекидног ланца супституције посебну пажњу обратила на постојање потенцијалних прекида ланца супституције, величину преклапања тржишта између различитих географских подручја у односу на укупан ланац супституције, структуру трошкова оператора који нуде услуге дистрибуције медијског садржаја и могућност ценовне дискриминације.

Из датог графичког приказа се види да у конкретном случају не постоје прекиди ланца супституције, јер је свака територија коју покривају појединачни KDS оператори у потпуности покривена и IPTV и DTH технологијама. Уједно, то значи и да се територије покривености оператора који су директни конкуренти (KDS оператори и/или IPTV и DTH оператори) у потпуности поклапају. Када се посматра структура трошкова појединачних оператора, она је веома слична, јер код свих оператора, без обзира на технологију коју користе, најзначајни део у структури трошкова чине производни трошкови, односно трошкови програмског садржаја. Приликом испитивања могућности ценовне дискриминације утврђено је да оператори који су присутни на националном нивоу примењују јединствену ценовну политику, тако да је искључена могућност да неки од њих цене својих програмских пакета наплаћују скупље или јефтиније за кориснике који се налазе на једном ужем географском подручју (граду/општини) у односу на кориснике који се налазе на другом ужем географском подручју. У конкретном случају то значи да Телеком Србија не може да промени цене својих услуга само на територији коју покрива циљно друштво, а да истовремено не промени цене својих услуга и на остатку територије Републике Србије. Према истом принципу се метод непрекидног ланца супституције може применити и на тржишту широкопојасног приступа интернету и на тржишту пружања услуга фиксне телефоније, јер и у једном и у другом случају постоје оператори који покривају националну територију Републике Србије.

Комисија је прихватила предлог подносиоца пријаве па је релевантна тржишта производа, географски дефинисала као тржиште Републике Србије. Обзиром на претходну праксу Комисије у поступцима у којима је географско тржиште одређивано уже, као територије општина или градова, осим претходно образложеног метода непрекидног ланца супституције, Комисија је имала у виду и чињенице, податке и информације до којих је

дошла током испитног поступка. Телеком група друштва у својству стицаоца контроле над циљним друштвом, је била и још увек јесте, једини учесник са статусом значајне тржишне снаге (ЗТС) на велепродајном тржишту широкопојасног приступа. Из тог разлога овом друштву су одређене регулаторне обавезе, по питању омогућавања приступа и услова изнајмљивања властите инфраструктуре заинтересованим учесницима на тржишту. Осим тога, анкетирани учесници на тржишту сагласни су да упис у регистар оператора није услов за отпочињање делатности, те да прописана процедура обавештавања РАТЕЛ-а не представља ограничавајући фактор приликом опредељења оператора у погледу територијалног пружања електронских услуга и мрежа, већ да иста зависи од пословних опредељења и финансијских могућности сваког од њих. Комисија је приликом доношења одлуке такође имала у виду и динамичан технолошки напредак у овој области пословања, који повећава број технологија којима пружаоци ових услуга могу да задовоље потребе корисника на страни тражње. Тако на пример, када су интернет услуге у питању, из године у годину расте број претплатника мобилног широкопојасног приступа за услуге преноса података уговорене као појединачне услуге, одвојено од говорне услуге (претплате за data картице, за USB модем/dongle, за таблете и сл.). И у домену дистрибуције медијског садржаја, мобилни широкопојасни приступ, због даљег развоја ОТТ технологије и ТВ платформи имаће све већи значај, о чему ће бити више речи у делу образложења решења посвећеног ефектима концентрације. Коначно, обављање делатности у области телекомуникација законски је регулисано на националном нивоу.

Оцена ефеката концентрације

Приликом оцене потенцијалних хоризонталних и вертикалних ефеката предметне концентрације, Комисија је користила податке и информације достављене током испитног поступка од стране анкетираних учесника на тржишту, односно учесника концентрације и њихових конкурената на дефинисаним релевантним тржиштима, учесника на тржишту производње и емитовања ТВ програма као усходном тржишту (*up-stream market*) у односу на тржиште пружања услуга дистрибуције медијског садржаја (ДМС) и РАТЕЛ-а у својству *ex-ante* регулатора на тржишту електронских комуникација и поштанских услуга. Податке о броју корисника за сваку врсту услуга (фиксна телефонија, фиксни интернет и ДМС) на националном нивоу и нивоу градова/општина на којима своје услуге пружа циљно друштво, Комисија је прибавила током испитног поступка у одговорима анкетираних друштва. Агрегатне податке о укупном броју корисника по свакој врсти услуга на нивоу Републике Србије за 2018. годину, Комисија је преузела из РАТЕЛ-овог Прегледа тржишта електронских комуникација у Републици Србији за четврти квартал 2018. године (у даљем тексту: Преглед тржишта за четврти квартал 2018. године), објављеног на сајту ове регулаторне Агенције.⁶ Ово из разлога што на захтев Комисије, РАТЕЛ није био у стању да достави тражене податке за 2018. годину, уз образложење да је поступак евидентирања података за 2018. годину још увек у току, имајући у виду да су

---

⁶ https://www.ratel.rs/uploads/documents/empire_plugin/5c825149c1672.pdf (приступ 30.05.2019.).

годишњи извештаји свих учесника на тржишту тек пристigli и да је њихова аналитичка обрада још увек у току. Подаци приказани у Прегледу тржишта за четврти квартал 2018. године, представљају „стање о укупном тржишту за дати квартал, у које су укључени стварни квартални подаци водећих оператора електронских комуникација у Републици Србији, док су подаци за преостали део тржишта процењени на основу података за 2017. годину прикупљених путем годишњих упитника. У складу са тим, у кварталном прегледу може доћи до одступања у збирним кварталним подацима у односу на податке прикупљене на бази редовних годишњих упитника. Квартални показатељи тржишта електронских комуникација у делу фиксне телефоније обухватају податке оператора који чине преко 99% тржишта мерено бројем претплатника. Квартални показатељи тржишта електронских комуникација у делу интернет услуга обухватају податке водећих оператора који чине око 91% тржишта мерено бројем претплатника, док су подаци за преосталих 9% тржишта процењени на основу података за 2017. годину који су прикупљени путем годишњих упитника. Квартални показатељи тржишта електронских комуникација у делу дистрибуције медијских садржаја обухватају податке водећих оператора који чине око 93% тржишта мерено бројем претплатника, док су подаци за преосталих 7% тржишта процењени на основу података за 2017. годину који су прикупљени путем годишњих упитника.“ Показатеље појединачних тржишних удела учесника у концентрацији и њихових конкурената на сваком од дефинисаних релевантних тржишта, Комисија је израчунала стављањем у однос броја корисника услуга сваког од анкетираних привредних друштава са укупним бројем корисника те услуге на националном тржишту.

Приступ широкопојасном интернету са фиксне локације према технологији дистрибуције може се остварити на следеће начине: путем бакарне парице (xDSL), путем кабловских мрежа, путем оптичких влакана, путем фиксних бежичних мрежа (Homebox, WiMAX, Wi-Fi, Hot-Spots), путем мобилних мрежа (услуге преноса података уговорене као појединачне услуге, одвојено од говорне услуге - претплате за data картице, за USB модем/dongle, за таблете и сличне уређаје). Отуда се тржиште пружања услуга широкопојасног приступа интернету помоћу технологија фиксног приступа може сматрати одвојеним тржиштем, што је у складу са досадашњом праксом Комисије и Европске комисије. На сличан закључак упућују и одговори мобилних оператора по овом питању прикупљени у овом испитном поступку. По њима услуге мобилног широкопојасног приступа интернету и услуге широкопојасног приступа интернету са фиксне локације нису супститути (из ког разлога представљају два одвојена релевантна тржишта), али би могле бити у случају мобилног интернета, када је услуга ограничена на одређену фиксну локацију, односно пријављену адресу корисника услуге. Ово из разлога што у том случају оператор може да гарантује кориснику одређени/уговорени квалитет услуге искључиво на тој адреси/локацији.

Према подацима из раније поменутог Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године који су коришћени приликом анализе ефеката ове концентрације, укупан број корисника ове врсте услуга износио је око 1,56 милиона, што у поређењу са 2017. годином представља раст од 5,4%, када је ове услуге користило 1,48 милиона претплатника. У структури претплатника фиксног приступа и даље преовлађују претплатници са кабловским приступом (43,3%), и xDSL приступом (42,7%), при чему xDSL благо опада док кабловски приступ добија на значају.

Комисија је пружање услуге фиксног приступа широкопојасном интернету посматрала као јединствену, без обзира на врсту мреже/технологије преко које се услуга пружа, односно као технолошки неутралну. Подносилац пријаве у пружању ове врсте услуга користи већи број расположивих технологија (бакарне парице, оптичка влакна, кабловску мрежу), док циљно друштво, користи оптичка влакна у сопственом власништву. Само у једној општини ово друштво је изнајмљивало ГТ канализацију од подносиоца пријаве.

Према критеријуму броја претплатника на националном тржишту, а на основу података достављених у испитном поступку, Телеком група друштава (Телеком Србија, YUNET, Kopernikus Technology, Radijus Vector, AVCOM, MASKO, BPP ING. и SAT TV Meteor) са око [...] корисника има тржишно учешће од око /50-60/%, имајући у виду укупан број корисника ове услуге (1,56 милиона). Циљно друштво има нешто више од [...] корисника ове врсте услуга, из ког разлога његов тржишни удео на националном тржишту по овом критеријуму износи око /0-5/%. Након реализације пријављене концентрације, тржишно учешће подносиоца пријаве на националном тржишту износиће око /50-60/%. Највећи конкуренти на овом тржишту у 2018. години били су друштва у саставу SBB групе са тржишним учешћем од око /30-40/%, Orion Telekom Grupa са око /0-5/%, Sat Trakt са /0-5/%, Pošta Srbije са /0-5/%, Beotelnet ISP са /0-5/%, док су сви остали оператори заједно имали тржишно учешће од око /5-10/%.

Треба међутим истаћи, да би претходно исказани тржишни удели учесника концентрације и њихових конкурената били знатно нижи, уколико би се укупан број корисника услуге фиксног широкопојасног приступа интернету повећао за број корисника који ову врсту услуге користе путем data картица, USB модема/dongle, за таблете и сличне уређаје, а чију прецизну евиденцију не води ни РАТЕЛ, већ располаже само са проценама броја оваквих корисника. Према подацима из Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године, укупан број активних корисника мобилног широкопојасног приступа у 2018. години износио је око 5,8 милиона. Под активним корисницима мобилног широкопојасног приступа подразумевају се „претплатници услуге преноса података уговорене заједно са говорним услугама или као додатни пакет на говорни тарифни план (око 5,31 милион корисника), док претплатници осталих услуга преноса података представљају претплатнике мобилног широкопојасног приступа за услуге преноса података уговорене као појединачне услуге, одвојено од говорне услуге (претплате за data картице, за USB модем/dongle, за таблете и сл.)“, чији број према проценама РАТЕЛ-а износи око 450 хиљада (0,45 милиона) корисника. У том случају би укупан број корисника услуге фиксног широкопојасног приступа интернету на националном тржишту порастао са 1,56 милиона на око 2,01 милиона. Број корисника интернет услуге подносиоца пријаве би у том случају био повећан за око [...] корисника (претплате за data картице, за USB модем/dongle, за таблете и сл.) и износио би око [...], док циљно друштво није имало овакву врсту корисника. Тржишно учешће подносиоца пријаве пре реализације ове концентрације би износило око /40-50/%, а циљног друштва око /0-5/%. Након концентрације подносилац пријаве имао би око /40-50/% тржишног удела на малопродајном тржишту пружања услуга фиксног широкопојасног приступа интернету у Републици Србији. И у овом случају, највећи конкуренти подносиоца пријаве на овом тржишту у 2018. години су друштва у саставу SBB групе са тржишним учешћем од око /20-30/%, Telenor са око /5-10/%, Orion Telekom Grupa са око /0-5/%, Pošta Srbije са /0-5/%, Beotelnet ISP са око /0-5/% итд. Тржишно

учешће учесника концентрације и најзначајнијих конкурената пре и након концентрације на овом тржишту приказано је у наредној табели.

Табела бр. 1. Услуге широкопојасног приступа интернету са фиксне локације

Operator	%
Telekom Grupa	/40-50/
SBB	/20-30/
Telenor	/5-10/
Orion telekom	/0-5/
Pošta Net	/0-5/
Telemark Systems	/0-5/
Beotelnet. ISP	/0-5/
OSTALI	/20-30/
UKUPNO	100,00

/40-50/%

Испитујући дозвољеност ове концентрације, Комисија је анализирао могућности супституције, како на страни понуде, тако и на страни тражње. Малопродано тржиште пружања услуге широкопојасног приступа интернету је услед све бржег напретка технологије, изразито динамично тржиште. Приступ интернету некада је био ограничен поседовањем бакарне парице, односно фиксном телефонијом. Данас осим ове, постоје многе друге брже и ефикасније технологије, о чему је било више речи у претходном делу текста. Све ово говори у прилог ставу да на страни понуде, садашњи и потенцијални оператори, ову услугу корисницима могу понудити на више алтернативних начина, од чијег избора ће наравно зависити и сам квалитет и цена ових услуга. Даљи развој технологије оптичких каблова и мобилних мрежа, учиниће ове услуге још атрактивнијим, доступнијим и бржим. Када је реч о могућности супституције на страни тражње (овде се првенствено мисли на кориснике ових услуга циљног друштва), Комисија је закључила да реализација ове концентрације неће битно утицати на конкуренцију. Ово из разлога што су и пре ове концентрације, корисници услуга интернета циљног друштва (нешто више од [...] корисника ове врсте услуга), имали могућност да уместо овог друштва изаберу неког другог провајдера интернет услуга (променом оператора фиксне телефоније, преко USB модема итд). Приближно исте могућности имаће и након реализације ове концентрације. Истовремено, реално је очекивати да ће се у наредним годинама наставити развој и коришћење мобилних мрежа и оптичких каблова на овом релевантном тржишту производа у Републици Србији, услед великих унапређења која са собом носи примена ових технологија са становишта њихових капацитета и брзине преноса података.

Из свега претходно наведеног, Комисија је закључила да предметна концентрација на дефинисаном релевантном тржишту малопродане услуге фиксног широкопојасног приступа интернету, осим незнатне промене у његовој структури и јачања тржишне снаге подносиоца пријаве за /0-5/%, неће изазвати негативне хоризонталне ефекте.

Услуга дистрибуције медијског садржаја подразумева електронску комуникациону услугу дистрибуције медијског садржаја коју, независно од технологије преноса, пружа оператор претплатницима преко електронских комуникационих мрежа. Најзаступљеније су следеће технологије: путем KDS-а (кабловске дистрибутивне мреже, у аналогном, а у последње

време углавном у дигиталном облику), MMDS-a (Multichannel Multipoint Distribution System - фиксне бежичне мреже), путем DTH технологије (Direct to the home - технологија која за пружање услуге дистрибуције медијских садржаја користи сателит), путем IPTV технологије (Internet Protocol Television, која се базира на употреби јавне фиксне телефонске мреже уз коришћење xDSL модема и/или на употреби оптичке мреже - FTTH) и коришћењем дигиталне терестријалне мреже, односно телевизијске технологије – Digital Terrestrial Television (даље у тексту: DTT).

Према подацима из Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године који су коришћени приликом анализе ефеката ове концентрације, укупан број корисника ове врсте услуга износио је око 1,84 милиона, што у поређењу са 2017. годином представља раст од 8,23%, када је ове услуге користило 1,70 милиона претплатника. У структури претплатника према начину дистрибуције медијског садржаја преовлађује кабловска телевизија, аналогна и дигитална посматрана заједно, са око 59,60%, следи IPTV технологија са 24,10%, DTH са 13,20% итд. Комисија је услугу дистрибуције медијског садржаја посматрала као јединствену, без обзира на врсту мреже/технологије преко које се услуга пружа, односно као технолошки неутралну. Одлуком РАТЕЛ-а о измени одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији број: 1-03-3400-9/16 од 10. новембра 2016. године, ово релевантно тржиште, више није предмет претходне (*ex ante*) регулације. Подносилац пријаве је до ове концентрације био присутан у дистрибуцији медијских садржаја преко већег броја технологија којима располаже (IPTV, DTT, FTTH технологије, кабловске мреже), од којих је IPTV приступ корисницима ове услуге био најзаступљенији, док је циљно друштво ову врсту услуга обављало путем оптичке мреже у сопственом власништву. Само у једној општини ово друштво је изнајмљивало TT канализацију од подносиоца пријаве. Према критеријуму броја претплатника на националном тржишту, према подацима из Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године, Телеком група друштава (Телеком Србија, mts Antena, Kopernikus Technology, Radijus Vector, AVCOM, MASKO, BPP ING. и SAT TV Meteor) има тржишно учешће од око 35,80%, док према подацима прикупљеним у испитном поступку, тржишно учешће ове групе износи око /30-40%. Циљно друштво са око [...] корисника услуге дистрибуције медијског садржаја, има тржишни удео од око /0-5%. Након реализације пријављене концентрације, према подацима из Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године, тржишно учешће подносиоца пријаве на националном тржишту износиће око /30-40%, док ће на основу података из испитног поступка оно износити око /30-40%. Највећи конкуренти на овом тржишту, према подацима из Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године, били су друштва у саставу SBV групе са тржишним учешћем од око 50,90%, Pošta Srbije са око 4%, Sat Trakt са око 1,90%, док су сви остали оператори заједно имали тржишно учешће од око 6,36%. Према подацима који су достављени Комисији у испитном поступку, најзначајнији конкуренти учесника у концентрацији су друштва у саставу SBV групе са тржишним учешћем од око /40-50%, Pošta Srbije са око /0-5% и Polaris Media са око /0-5%. Тржишно учешће учесника концентрације и најзначајнијих конкурената пре и након концентрације на овом тржишту приказано је у наредној табели.

Табела бр. 2. Услуге дистрибуције медијског садржаја

Operator	%	
SBB	/40-50/	
Telekom Grupa	/30-40/	/30-40/%
Pošta Net	/0-5/	
Polaris Media	/0-5/	
Telemark Systems	/0-5/	
OSTALI	/0-5/	
UKUPNO	100,00	

Испитујући дозвољеност ове концентрације, Комисија је и на овом тржишту анализирали могућности супституције на страни понуде и тражње. Малопродајно тржиште дистрибуције медијског садржаја, такође карактерише изузетно брзи технолошки развој што доводи до примене нових и савремених технологија у пружању ове врсте услуга. Овде се нарочито мисли на дистрибуцију медијског садржаја путем оптичких каблова, DTH, DTT и IPTV технологије. Из тог разлога, инвестиције у изградњу класичног KDS система, потенцијалним инвеститорима више нису атрактивне и примамљиве као раније, како због саме вредности таквих инвестиција и времена неопходног за њихову реализацију, тако и због лимитираног и неизвесног броја потенцијалних корисника ове врсте услуга, који су лоцирани искључиво на том подручју. Истовремено, KDS системи изграђени у претходном периоду, по питању свог „преносног капацитета“, врло брзо застаревају у поређењу са новијим и напреднијим технологијама. Због тога изградња нових KDS система у савременим условима, најчешће представља саставни део инвестиција у склопу изградње целокупне инфраструктуре (оптичке мреже), приликом подизања нових стамбених насеља као целина. Реално је претпоставити да ће у наредном периоду све значајнију улогу у пружању ове врсте услуга имати оптички кабови и ОТТ (Over The Top – технологија дистрибуције мултимедијалног садржаја путем интернета), услед њихових предности по питању капацитета и брзине преноса садржаја. На домаћем тржишту корисницима су већ доступне поједине услуге из домена ОТТ технологије (Pink klik, EON итд.). Сви анкетирани учесници на тржишту активни у области пружања интернет услуга потврдили су да њихова техничко-технолошка опремљеност омогућује њиховим корисницима интернет услуга неометано праћење тзв. „Free to Air“ ТВ програма преко ТВ платформи типа Pink klik и EON путем интернета. Само се један провајдер оградио од претходног, истакавши да [...]. И на овом релевантном тржишту производа, Комисија је анализирали могућности супституције на страни тражње, првенствено када су у питању корисници ове врсте услуга циљног друштва (њих око [...]), имајући у виду чињеницу да подносилац пријаве ове услуге пружа применом различитих технологија. Једна од могућих алтернатива је коришћење ових услуга путем DTH система, док је друга, иста опција као и на тржишту пружања интернет услуга, односно промена оператора фиксне телефоније, који би био у стању да истовремено пружи „пакет“ од више врста услуга крајњем кориснику (фиксна телефонија, интернет, ТВ садржај, па чак и услуге мобилне телефоније).

Анализирајући потенцијалне хоризонталне ефекте ове концентрације на дефинисаном релевантном малопродајном тржишту дистрибуције медијских садржаја, Комисија је

закључила да њена реализација, осим незнатне промене у његовој структури и јачања тржишне снаге подносиоца пријаве за /0-5/%, неће изазвати негативне ефекте.

Када је реч о малопродајном тржишту пружања услуга фиксне телефоније, приступ јавној телефонској мрежи на фиксној локацији може се остварити коришћењем следећих прикључака: аналогног (POTS) прикључка, ISDN прикључка, бежичног претплатничког прикључка FWA – CDMA, IP прикључка и прикључка путем кабловских мрежа. Највећи број претплатника, услуге фиксне телефоније користи путем аналогног (POTS) прикључка. Корисници те услуге имају могућност преласка код других кабловских оператора као и код оператора који предметну услугу пружају преко дигиталних технологија.

Приликом анализе ефеката предметне концентрације на овом релевантном тржишту, Комисија је имала у виду чињеницу да је до либерализације овог тржишта дошло 2010. године. Према подацима РАТЕЛ-а, на територији Републике Србије у 2017. години, ову врсту услуга пружало је 28 од укупног броја регистрованих оператора (њих 39). Услед технолошког напретка нарочито у области мобилне телефоније, ради се о тржишту на коме се из године у годину бележи пад у броју корисника ове услуге, о чему говоре и следећи подаци. Према подацима РАТЕЛ-а из Прегледа тржишта за четврти квартал 2018. године, укупан број корисника ове услуге на тржишту Републике Србије износио је око 2,42 милиона, што је за 2,42%, односно 60 хиљада корисника мање у поређењу са 2017. годином када је њихов укупан број износио око 2,48 милиона, односно за 180 хиљада, односно 6,92% корисника мање у односу на 2015. годину (2,60 милиона корисника). Тржишни лидер у 2018. години, била је Телеком група друштва, са тржишним учешћем од око 81,80% према подацима РАТЕЛ-а, односно око /80-90/% ([...] корисника), према прикупљеним подацима од стране Комисије, док је циљно друштво са око [...] корисника, имало тржишно учешће од /0-5/%. Најзначајнији конкуренти учесника концентрације на овом релевантном тржишту према подацима РАТЕЛ-а, су друштва у саставу SBB групе са тржишним учешћем од око 16,30% (према подацима Комисије оно је нешто ниже и износи око /10-20/%), Orion Telekom Група (око /0-5/%), Sat Trakt (око /0-5/%), док је збирно тржишно учешће свих преосталих активних оператора (њих 24) око 1,02%. Збирно тржишно учешће осталих анкетираних учесника у испитном поступку износи око /0-5/%. Тржишно учешће учесника концентрације и најзначајнијих конкурената пре и након концентрације на овом тржишту приказано је у наредној табели.

Табела бр. 3. Услуге фиксне телефоније

Operator	%
Telekom Grupa	/80-90/
SBB	/10-20/
Orion telekom	/0-5/
Sat-Trakt	/0-5/
Telemark Systems	/0-5/
OSTALI	/0-5/
UKUPNO	100,00

/80-90/%

Реализацијом пријављене концентрације на овом релевантном тржишту доћи ће до незнатне промене у његовој структури и повећања тржишног удела подносиоца пријаве за /0-5/%. Имајући у виду тенденцију пада броја корисника услуга фиксне телефоније, као и све мањи значај ове врсте услуга у савременом свету комуникација, Комисија сматра да на овом релевантном тржишту неће доћи до било каквих негативних хоризонталних ефеката.

Анализу потенцијалних вертикалних ефеката ове концентрације Комисија је засновала на подацима и информацијама добијених од стране анкетираних учесника на тржишту производње и емитовања ТВ програма као усходном тржишту (*up-stream market*) у односу на тржиште пружања услуга дистрибуције медијског садржаја (ДМС). Ово из разлога што је Телеком група друштва присутна и активна на оба ова тржишта, док је на тржишту дистрибуције медијског садржаја други по снази учесник на националном тржишту. Из одговора емитера ТВ програма, може се закључити да не постоји забринутост за њихову будућу позицију на овом тржишту (након реализације ове концентрације), из више разлога. Први од њих је тај што је [...]. Друго, сами емитери преферирају [...]. Треће, [...]. У прилог оваквом ставу је и најава РАТЕЛ-а да би „следеће године требало да буде припремљена аукција спектра за увођење нове, пете генерације мобилне телефоније (5G)“.

Дозвољеност концентрације

Имајући у виду да је највећи број анкетираних конкурената подносиоца пријаве изразио бојазан да ће реализацијом ове трансакције Телеком група друштва ојачати своју позицију у домену власништва над инфраструктуром, као и забринутост у вези са могућностима приступа овој инфраструктури, Комисија истиче да су питања располагања и приступа инфраструктури у надлежности РАТЕЛ-а као регулаторне агенције. Ставови анкетираних се подударају и у вези са постојањем потребе за редефинисањем постојећих техничко-технолошких услова приступа појединим деловима инфраструктуре због све динамичнијег развоја ових технологија, што су такође питања у надлежности ове агенције.

Са становишта заштите конкуренције, након спроведеног испитног поступка Комисија је закључила да предметна концентрација након своје реализације неће изазвати негативне ефекте на дефинисаним релевантним тржиштима, те да не постоји забринутост у погледу било ког критеријума за оцену дозвољености концентрације из члана 19. Закона. Из тог разлога је одлучено као у ставу I диспозитива овог решења.

Одлука у ставу II диспозитива решења донета је применом члана 65. став 5. Закона и члана 2. став 1. тачке 7) Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције, а на основу оствареног прихода учесника у концентрацији и са њима повезаних учесника на тржишту у обрачунској години која претходи години у којој је концентрација пријављена.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана пријема решења.

За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама (Службени гласник РС, бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015).

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Др Милоје Обрадовић с.р.